

Традиції та інновації в діяльності бібліотек ВНЗ

УДК 025.1:027.7:378.4(477.43)

*В. С. Прокопчук, Л. Ф. Філінюк,
м. Кам'янець-Подільський*

Деякі аспекти інноваційної діяльності наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

У статті розкрито досвід інноваційної діяльності наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка в умовах модернізації вищої освіти України.

Ключові слова: бібліотека вищого навчального закладу, інноваційна діяльність, бібліотечне середовище, інформаційне поле.

Реформування вищої освіти, впровадження нових освітніх технологій в руслі Болонських ініціатив значно посилюють роль бібліотеки вишу в інформаційному забезпеченні навчально-педагогічної і наукової діяльності університету та вимагають посилення її інноваційної діяльності [5, с.28-29].

Проблема сутності та різноманітних аспектів інноваційної діяльності бібліотек ВНЗ знайшла віддзеркалення в низці публікацій науковців і практичних працівників. За оцінкою Л. Туровської, істотний внесок в осмислення новітніх підходів до роботи бібліотек на сучасному етапі зробили такі українські бібліотекознавці, як М.С.Слободяник, Л. Й. Костенко, В. Н. Горовий, А. С. Чачко та російські дослідники А. І. Земсков, Я. Л. Шрайберг, К. К. Колін, Ю.М. Столяров та ін. [11, с.8].

У науковій літературі інновації в освітній практиці розглядаються як процес творення, запровадження та поширення нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті

яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану [2, с.338-340]. Що ж до інновацій у бібліотечній справі, то вони трактуються як процес творення, запровадження й поширення в бібліотечній практиці нових ідей, засобів, бібліотечних та управлінських технологій, завдяки яким підвищуються показники бібліотечної роботи. Іншими словами, це внутрішньо структурована, цілісна система нових знань технологій і методів, що охоплюють різні етапи та аспекти бібліотечно-інноваційного процесу, логічно пов'язаних загальною концептуальною схемою.

Інноваційна діяльність важлива для будь-якої бібліотеки незалежно від її профілю, масштабу і статусу, але особливо актуальна вона для бібліотек вишів, передусім університетів.

У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка інноваційна діяльність книгозбірні ґрунтується на більш як 90-річному досвіді функціонування, упродовж якого вона виступала органічною складовою підготовки національних фахівців і здійснення наукових студій. Сьогодні це авторитетна в регіоні й усій Україні наукова бібліотека, що функціонує в статусі наукової і є головною ланкою інформаційної інфраструктури університету [1, с.7]. У її структурі – 4 загальнобібліотечні відділи (комплектування та наукової обробки літератури, науково-бібліографічний, обслуговування користувачів, інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення), центральний абонемент з основним книгосховищем, 2 загальноуніверситетські читальні зали, 14 абонементів і читальних залів на факультетах. Щорічно бібліотеку поповнюють 10 – 15 тис. документів, понад 560 назв періодики. Фонд бібліотеки налічує 940 500 примірників документів, книгозбірня щорічно обслуговує понад 9500 користувачів, які в середньому відвідують підрозділи 480 000 разів і отримують понад 700 000 документів, зокрема понад 12 000 електронних видань. За обсягом фонду та масштабами діяльності вона серед найбільших книгозбірень південно-західного регіону України [7, с.138-139].

Така структура бібліотеки університету сформувалася в процесі розвитку вишу і бібліотеки. У 80-х роках ХХ століття означилася тенденція спеціалізації фонду, наближення його до користувача. Зокрема, 1986 року був відкритий абонемент на фізико-математичному факультеті та абонемент і читальний зал – на педагогічному. 2004 року розпочав функціонування відділ рідкісних видань з фондом близько 30 тис. документів, 2005 року – читальний зал економічного факультету, 2006 року – читальний зал факультетів корекційної та соціальної педагогіки і психології й природничого

факультету, 2007 року – відділ інформаційних технологій і комп'ютерного забезпечення, а також комп'ютерний читальний зал, який має 20 робочих місць з виходом у мережу Інтернет [8]. Така модернізація була об'єктивно необхідною і посприяла поліпшенню бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів.

Останнім часом у колективі бібліотеки сформоване переконання в тому, що інновації в бібліотечній діяльності є цілком закономірним явищем і що саме їх застосування здатне впливати на загальний рівень професійної діяльності та розширювати інформаційне поле бібліотечного середовища. У цьому доброю підмогою стало соціологічне опитування, проведене для з'ясування готовності працівників наукової бібліотеки до змін та інноваційної діяльності. У дослідженні взяло участь більше половини працівників, що забезпечило об'єктивну репрезентативність отриманих результатів. Так 93,75% респондентів серед головних ознак інноваційної діяльності наукової бібліотеки на перше місце поставили відповідність її діяльності запитам читачів і прагнення поліпшити якість їх обслуговування, на друге – новизну роботи книгозбірні (81,25% відсотка) і на останнє – отримання бібліотекою прибутку.

Оцінюючи стан інноваційної діяльності бібліотеки, 81,25% опитаних відзначили інноваційну орієнтованість її роботи, трохи більше 15,6% визнали, що їм важко відповісти на це питання і лише 3,12% віднесли до цього негативно. Роблячи висновок щодо якісних змін у бібліотеці, 87,5% респондентів вказали на оновлення ресурсної і технологічної бази, зокрема комп'ютеризацію бібліотечних процесів, запровадження нових технологічних процесів і послуг; ще майже дві третини наголосили на організаційних змінах (створення нових відділів, проведення досліджень, нових форм реклами, підтримання зв'язків із громадськістю тощо) та роботі з оновлення методів підвищення кваліфікації, зокрема завдяки участі працівників у роботі шкіл, різноманітних наукових форумів. На їх думку, найбільш активно нововведеннями займаються передусім відділ інформаційних технологій і комп'ютерного забезпечення бібліотеки, комп'ютерний читальний зал, абонемент фізико-математичного факультету та науково-бібліографічний відділ.

Орієнтуючи працівників книгозбірні на інноваційні підходи в роботі, її керівництво виходить із того, що потреба в інноваціях визначається на основі вивчення інноваційної ситуації, сильних і резервних сторін діяльності. У свою чергу, це створює умови для розробки цілей, стратегії й тактики новацій. Зрештою, дозволяє розв'язувати суперечності між старою системою бібліотечної

практики та потребами в якісно нових бібліотечних послугах, формах і методах роботи.

З урахуванням цілей і завдань бібліотеки її керівництво та бібліотечна рада ініціювали створення інновацій за трьома основними напрямками – організаційним, технологічним і продуктним. Реалізуючи перший, розгорнули підготовку членів колективу до роботи в автоматизованому режимі, виробили вимоги і засоби стимулювання високої культури обслуговування. Відповідно до другого напрямку більше уваги приділили вивченню читацьких запитів і на його основі внесли корективи й посилили співпрацю підрозділів, міжбібліотечну взаємодію й водночас зробили акцент на модернізації бібліотечного обладнання тощо. У контексті третього напрямку націлили зусилля працівників на пошук запровадження нових видів послуг, удосконалення бібліотечного сервісу.

Цілком зрозуміло, що ці та інші підходи зумовили необхідність приділяти більше уваги створенню умов для інноваційної діяльності. Відтак першочерговим стало формування належного мікроклімату, створення атмосфери творчої активності, підтримки новаторів, розвитку зацікавленості до змін у роботі. Більш системного підходу вимагало а) підвищення поінформованості персоналу щодо нових підходів, форм і змісту інноваційної діяльності, б) вироблення та впровадження морального і матеріального заохочення авторів інноваційних ідей, в) запровадження нових форм підвищення кваліфікації за допомогою Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та проведення атестації працівників, г) пошуку шляхів для просування нових ідей. При цьому перевагу мали ті ідеї, які сприяли реалізації місії бібліотеки, що полягає в забезпеченні літературою та інформацією навчально-виховного і наукового процесу, сприянні втілення в життя державної політики в галузі освіти й культури, дотриманні принципів гуманізму, демократії. Вони враховують потреби користувачів бібліотеки, тому її можна сформулювати таким чином: формування, належне зберігання, використання та створення системи доступу до інформації для всіх категорій користувачів, надання їм рівних можливостей у задоволенні інформаційних потреб. Виходячи з місії, бібліотека визначає довгострокові цілі і короткотермінові завдання. Місія, цілі і завдання відповідають інтересам користувачів бібліотеки [10, с.44].

Інноваційна політика бібліотеки університету віддзеркалена в Концепції розвитку наукової бібліотеки К-ПНУ імені Івана Огієнка, яка є стратегічним документом, поточних планах тощо. Кожний з цих документів має своє призначення, забезпечує послідовну конкретизацію цілей, завдань, ресурсних затрат при реалізації інновацій.

Цілі є вихідною точкою планування бібліотечної діяльності. На цілях будується система мотивації. Зокрема, враховується її становище в зовнішньому середовищі. По-друге, інновації та цільові установки в цій сфері характеризуються визначенням нових методів бібліотечної діяльності, інформатизацією бібліотечних процесів, збереженість бібліотечно-інформаційних ресурсів, диференціацією бібліотечного обслуговування, освоєнням нових технологій чи способів організації роботи бібліотеки. По-третє, враховується її вплив на ефективність діяльності колективу. По-четверте, визначається потреба в усіх видах ресурсів. По-п'яте, окремо продумуються відповідні управлінські рішення. І, нарешті, приділяється увага умовам, оплаті й стилюмуванню праці персоналу.

Концепцією розвитку наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка до 2012 року визначені такі пріоритетні напрями її діяльності:

- розширення інформаційного потенціалу за рахунок орієнтованого комплектування фонду, створення власних інформаційних ресурсів і придбання повнотекстових баз даних;
- удосконалення номенклатури інформаційної продукції та послуг з орієнтацією на можливості інформаційних технологій;
- забезпечення навчально-педагогічної та науково-дослідної діяльності університету документами та інформаційними ресурсами;
- створення умов доступу користувачам до інформаційних ресурсів бібліотеки та вдосконалення сервісних послуг;
- формування інформаційної культури користувачів;
- наукова робота бібліотеки;
- популяризація всіх видів ресурсів бібліотеки, її діяльності та досягнень;
- культурно-просвітницька робота.

Бібліотека покликана розуміти поточні та прогнозувати перспективні інформаційні потреби користувачів, створювати і надавати відповідні послуги. Головне в роботі бібліотеки – модернізація змісту її діяльності.

Особливе значення в управлінні бібліотечними новаціями мають маркетингові дослідження. Вони охоплюють весь інноваційний процес від пошуку нових ідей до реалізації їх в інновації і злиття з практикою [3, с. 3-5].

Але визначальним фактором бібліотечної інноваційної діяльності є творчість бібліотечних працівників – ініціаторів і виконавців інноваційних ідей. Виокремимо декілька умов, важливих для розвитку професійної бібліотечної творчості:

1. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності. Кожному творцю, новатору важливо отримати результат своєї творчої діяльності. Наявність матеріальних, фінансових, організаційних та інших можливостей є стимулом для реалізації творчого потенціалу.

2. Постійне професійне спілкування. Необхідно сприяти організації комунікативних процесів у практичній діяльності новатора.

3. Наявність системи додаткового навчання (програми адаптації, професійного росту, підвищення кваліфікації, навчання працівників, які не мають бібліотечної освіти тощо).

Все це формує установку на професійний розвиток, реалізацію творчих ідей [4, с.12-13].

Сучасний бібліотекар, окрім знання новітніх технологій, повинен мати високий рівень культури, бо він не тільки виховує читача, але й сприяє його інтелектуальній діяльності. Він виступає як консультант, аналітик, технолог, порадник, викладач. Головною метою інновацій, які впроваджуються в практику роботи відділу обслуговування, абонементів і читальних залів, є покращення обслуговування читачів, створення комфортних умов для якісного задоволення читачьких запитів, а також забезпечення розумного балансу між необхідністю інновацій і збереженням цінних бібліотечних традицій. 2009 року у бібліотеці проведений семінар на тему “Якість і комфортність обслуговування в центральному абонементі”, на якому зазначалося, що якість обслуговування залежить від інформаційної роботи в бібліотеці, що ведеться з урахуванням нових освітніх технологій, основних положень Болонського процесу, індивідуальних запитів читачів і має на меті своєчасне ознайомлення користувачів з новими надходженнями літератури. Для цього інформаційні списки нових надходжень друкуються в газеті “Студентський меридіан”, проводяться бібліографічні огляди, організовуються книжкові виставки, інші заходи. Щоб з’ясувати недогляди в цій ділянці роботи, під час семінару було проведено анкетування студентів і викладачів [9, с.56-57].

Структурні та якісні зміни в діяльності наукової бібліотеки університету, як ніколи раніше, зумовлюють особливе ставлення до штатного розпису, підбору та розташування кадрового потенціалу, виходячи з появи нових структурних підрозділів, розширення функцій і зміни змісту їх роботи. У нашій книгозбірні працюють досвідчені фахівці, передусім це провідні бібліотекарі, бібліографи, більшість з них – понад 20 років.

Засобом адаптації бібліотечних працівників до більш високих професійних вимог, до інноваційної діяльності є виробниче навчання,

організоване в рамках ШПБД з проблем наукового дослідництва, що функціонує з 2007 року. На заняттях школи бібліотекарі знайомляться з шляхами й підходами до модернізації змісту бібліотечної діяльності, методологією та методикою бібліотечної науково-дослідної праці, набувають власних фахових і комунікативних навичок та умінь з питань роботи з інформаційними потоками, електронними каталогами та інформаційними ресурсами, що дозволяє кожному з них більш успішно реалізувати знання на своїх робочих місцях.

Працівники постійно удосконалюють свою професійну майстерність через самоосвіту, систему курсів підвищення кваліфікації та участь у роботі школи молодого спеціаліста. Зосередження зусиль на вивченні історії нашої бібліотеки, передового бібліотечного досвіду, стратегічного бачення організації бібліотечної справи роблять можливою для кожного члена колективу перспективу зробити особистий внесок у розвиток бібліотечної справи, що, в свою чергу, створює додаткову мотивацію для власного фахового зростання [12, с.15].

Діяльність бібліотеки університету, як і інших книгозбірень вищої школи, позначена вступом до нової ери – ери мереж, електронних документів і віртуальної реальності. Це зумовило не тільки переведення її в центр доступу до інформації, а й важливий осередок власних інформаційних ресурсів, обсяг яких дедалі зростає, особливо з отриманням статусу наукової.

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів – це лише частина роботи з впровадження нових інформаційних технологій у бібліотечну практику. Адже самі собою інформаційні технології не здатні розв'язати жодної проблеми, вони лише інструменти в руках фахівців.

Сучасне покоління читачів уже оцінило такі переваги електронних бібліотек, як оперативність розміщення, швидкість пошуку інформації та зручність її використання. Автоматизація бібліотечно-інформаційних процесів, інформаційні технології в обслуговуванні читачів, створення електронних каталогів і бібліотек, Інтернет та Інтернет-технології, формування бібліотечно-інформаційних систем і мереж, взаємодія бібліотек в електронному інформаційному просторі, доставка документів, он-лайніві ресурси – це далеко не повний перелік питань, які охоплюють нову реальність, в якій функціонують сучасні бібліотеки [11, с.9].

Комп'ютеризація бібліотечних процесів книгозбірні університету розпочалася в 2006 році з придбання комп'ютерної програми “УФД Бібліотека”. Перевагу їй віддали з кількох міркувань: по-перше, вона

вважається однією з кращих; по-друге поширена в системі бібліотек вищої школи України, а відтак полегшує інтеграцію в їх інформаційний простір; по-третє, підтримує паперові технології: друк каталожних карток, книжкових формулярів і списків, обслуговування користувачів в автоматизованому режимі за допомогою комп'ютера, сканера, штрих-кодування читацьких квитків, книг і закріплення конкретного документа в електронному формулярі читача.

Акцент робиться на комплексному підході від комп'ютерного опрацювання документів через бібліографування, реферування, підготовку аналітичних матеріалів, проведення різноманітних досліджень і до безпосереднього обслуговування користувачів. У справжній центр збирання, зберігання і надання доступу читачам до інформації на електронних носіях перетворився за короткий час відкритий 2007 року в центральному корпусі комп'ютерний читальний зал. У ньому здійснюється інформаційне обслуговування навчально-виховного процесу та наукових досліджень на основі сучасних комп'ютерних технологій. У його фонді 550 примірників електронних носіїв інформації, на яких записано близько 11 тис. повнотекстових електронних документів.

Організація поповнення фонду електронних видань відбувається шляхом:

- переписування повнотекстових документів з мережі Інтернет;
- оцифрування рідкісних книг і книг, які користуються найбільшим попитом;
- надходження підручників і навчальних посібників на електронних носіях від інтелектуальних власників;
- подарунків від професорсько-викладацького складу університету;
- придбання літератури на електронних носіях;
- передплати періодичних видань (у такий спосіб надходять диски “Офіційний вісник України”, “Кодекси України”, “Законодавство України” та ін.).

Читачам відкритий вільний доступ до користування фондом електронних видань, до мережі Інтернет і на сайти вітчизняних та зарубіжних бібліотек, до повнотекстових баз даних, роботи з фондом електронних документів у локальній мережі університету, а також створені можливості для записування інформації на електронні носії.

Важливим джерелом інформаційних ресурсів в університеті є веб-сторінка наукової бібліотеки, завдяки якій забезпечений вільний доступ до інформації. На ній представлена також інформація про бібліотеку, її історію, структуру, події та акції, про дарителів літератури, переліки видань, які містяться в обмінному фонді, про

нові надходження літератури, рекомендовані списки літератури тощо. На внутрішньому веб-сайті університету в рубриці “Бібліотека” розпочав роботу ЕК, завдяки якому став можливий пошук документів за автором видання або його назвою. Звернемо увагу і на те, що бібліотека стає в такий спосіб репрезентатором своїх власних ресурсів як в українському, так і в світовому інформаційному просторі.

У пріоритетний напрям діяльності бібліотеки перетворюється наукова робота. В її основі вивчення книги, наукове формування та розкриття змісту фондів, досконале вивчення і дослідження явищ й фактів бібліотечної практики, їх критичний аналіз, проведення експериментів для одержання науково обґрунтованих висновків щодо поліпшення бібліотечної справи. Наукову діяльність бібліотеки складає: науково-бібліографічна, науково-методична та науково-дослідна робота.

Упродовж декількох останніх років позначився досить динамічний розвиток регіональних досліджень, української біографістики як складової загальноукраїнської науки, що зумовило необхідність та актуальність їх інформаційно-бібліографічного забезпечення. Ініціатором цього ділянки в нашому університеті виступив ректор професор Завальнюк О. М., автор багатьох видань з історії університету. Укладачами бібліографії до цих видань є працівники науково-бібліографічного відділу. На сьогодні підготовлено та видано друком 12 біобібліографічних покажчиків серії “Постаті в освіті і науці”, укладачами яких є не тільки бібліографи, а й працівники інших структурних підрозділів бібліотеки.

Щороку друкуються “Бюлетень з проблем вищої школи” (з 2003 р.), “Календар знаменних і пам’ятних дат Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (з 2006 р.). Заслуговує на увагу бібліографічний покажчик “Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (1918-2008)”. Матеріали покажчика систематизовані в хронологічному порядку, у межах одного року – за алфавітом, вміщений іменний покажчик. До його підготовки вагомий внесок зробив професор Завальнюк О. М., який не лише очолив редакційну колегію видання, а й підготував історіографічний огляд вказаних джерел (1667 назв) й відзначив основні віхи розвитку закладу.

Важливим видом науково-бібліографічної діяльності бібліотеки є створення реферативної інформації. Початок формування повноцінного галузевого інформаційного ресурсу з психолого-педагогічних питань на корпоративних засадах поклав лист Президента АПН України академіка НАН і АПН України Кременя В. Г. від 10.11.2008 року, який закликав до участі в створенні всеукраїнського рефера-

тивного ресурсу, загальнодержавної реферативної бази даних “Україніка наукова” та її паперового варіанта українського реферативного журналу “Джерело” (Сер. 3. Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво). Особливу роль у цьому відіграла “Угода про інформаційну співпрацю між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та науковою бібліотекою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. На її виконання інтелектуальний власник надав інформацію про такі наукові видання, як “Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Корекційна педагогіка і психологія: зб. наук. праць”, “Проблеми дидактики історії: зб. наук. праць”. Ці збірники прореферовані, а інформація надіслана замовнику [6, с.46-47].

Значного новаційного спрямування сьогодні зазнає традиційна сфера бібліотечної діяльності – бібліотечне краєзнавство, яке є пріоритетним напрямом діяльності, забезпечує повне та оперативне задоволення краєзнавчих інформаційних потреб користувачів, сприяє відновленню історичної пам'яті народу України, формуванню його національної самосвідомості, вихованню патріотизму.

Наукова бібліотека університету проводить роботу з бібліотечного краєзнавства за такими напрямками:

- виявляє і зосереджує у фонди максимально повне зібрання краєзнавчих документів;
- формує краєзнавчий довідково-бібліографічний апарат;
- розробляє бази даних краєзнавчої тематики;
- складає краєзнавчі бібліографічні посібники (науково-допоміжні галузеві і тематичні покажчики про край, покажчики праць університету, краєзнавчі бібліографічні покажчики, які забезпечують навчальні і загальноосвітні потреби студентів);
- здійснює бібліографічне інформування з питань краєзнавства користувачів бібліотеки;
- пропагує краєзнавчу літературу;
- поширює знання про край відповідними формами масової роботи;
- веде науково-дослідні студії в галузі краєзнавчої діяльності бібліотеки;
- координує свою діяльність з бібліотеками, громадськими організаціями регіону.

Зважаючи на його важливість і актуальність, складений план-графік створення зведеного краєзнавчого каталога та тематичних картотек наукової бібліотеки університету на 2009 – 2010 рр., “Положення про краєзнавчу роботу наукової бібліотеки К-ПНУ імені

Івана Огієнка”, проведене заняття ШПБД на тему “Бібліотечне краєзнавство як напрям наукової роботи бібліотеки”, засідання методичної ради. Паралельно зі створенням зведеного краєзнавчого каталога у кожному з 16 бібліотечних підрозділів відбувається формування тематичних краєзнавчих картотек під загальною рубрикою “На допомогу авторам історії міст і сіл України. Хмельницька область”.

Для сучасного етапу розвитку бібліотечної галузі України характерні дві основні тенденції: інтеграція, тобто об’єднання документних ресурсів бібліотек, яка базується на спеціалізації, координації, кооперації на локальному, регіональному, національному та світовому рівнях; комп’ютеризація та інтернетизація міжбібліотечних зв’язків, збагачення складу краєзнавчих фондів бібліотек електронними (на CD-ROMах та мережевими) краєзнавчими документами. 23 вересня 2009 року укладена угода про співпрацю ХОУНБ ім. М. Островського та науковою бібліотекою К-ПНУ імені Івана Огієнка, у рамках якої розпочалося робота зі створення корпоративного краєзнавчого каталога, а також зведеного електронного краєзнавчого каталога дореволюційних видань, цінної та рідкісної літератури, яка є в фондах бібліотек. Плідною є співпраця з відділом бібліографії і краєзнавства Російської національної бібліотеки (м. Санкт-Петербург).

Науково-методична робота бібліотеки проводиться за такими напрямками:

- аналіз та узагальнення діяльності підрозділів;
- вивчення та впровадження передового досвіду, новітніх інформаційних технологій;
- розробка організаційно-технологічної документації;
- організація підвищення кваліфікації працівників;
- надання консультативно-методичної допомоги бібліотекарям;
- впровадження інноваційних методів діяльності;
- науково-методичний супровід атестації працівників.

Методична робота – це мистецтво керувати організаційними та технологічними процесами бібліотеки, що базується на вивченні й аналізі діяльності структурних підрозділів, їх статистичних показників, планів, звітів методом перевірки. Аналізи, що готуються завідувачами і провідними спеціалістами відділів, описують стан роботи бібліотеки з певних напрямів, містять прогноз розвитку, рекомендації. Їх результати розглядаються на засіданнях методичної ради, стають приводом для розробки нових регламентних документів, методичних рекомендацій.

Аналізувати діяльність бібліотеки з формування науково обґрунтованої бібліотечної політики допомагає реалізація дослід-

ницької функції у вивченні аудиторії користувачів – як студентів, так і науково-педагогічних працівників, що дає змогу, з одного боку, аналізувати статистичні показники, з іншого – вивчати попит, інформаційні потреби, формувати завдання на перспективу.

Робота в бібліотеці ставить працівника перед потребою постійного оновлення знань, оволодіння новими технологіями. Бібліотекарі систематично підвищують свою професійну майстерність, беручи участь у семінарах, оглядах спеціальної літератури, науково-практичних конференціях, географія яких дедалі розширюється, й інших заходах. У свою чергу, бібліотека виступає організатором проведення конференцій на своїй базі зокрема й міжнародних. Восени 2007 року була проведена міжнародна науково-практична конференція “Бібліотека ВНЗ – центр науково-інформаційного забезпечення підготовки національних кадрів”. У жовтні 2010 року планується міжнародна науково-практична конференція “Роль і функції бібліотек ВНЗ у контексті модернізації освіти”. Чільне місце посідає науково-видавнича діяльність. Для цього в 2008 р. започатковане серійне видання збірника наукових праць. Справжньою подією наукового життя бібліотеки стала підготовка й опублікування нарисів про її історію [7].

**Видавнича діяльність
наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка**

Роки	Збірники наукових праць	Монографії	Статті в наукових збірниках	Бібліографічні покажчики	Персональні покажчики	Реферування збірників наукових праць
2006				3		
2007			12	2	1	
2008	2		20	2	4	
2009	1	1	26	5	6	2
2010 (I квартал)					1	
Всього	3	1	58	12	12	2

Список використаних джерел

1. Завальнюк О. М. Нові обрії університетської бібліотеки / О. М. Завальнюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету: Серія Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2008. – Вип. 1. – С. 7-8.
2. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком – інтер, 2008. – 1040 с.

3. Маркетингові дослідження в бібліотечному середовищі // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 2. – С. 3-5.
4. Матвеева И. И швец и жнец и на дуду игрец. Библиотечное творчество как основа инновационной деятельности / Ирина Матвеева // Библиотечное дело. – 2008. – № 22. – С. 12-13.
5. Николаенко Н. Вузовские библиотеки в условиях реформирования высшего образования / Наталия Николаенко, Валентина Сосипатрова // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 3. – С. 28-32.
6. Опря Т. М. Науково-бібліографічна діяльність наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Т. М. Опря // Бібліотека в освітньому просторі: ін форм. бюлетень. – Хмельницький, 2008. – № 8. – С. 37-50.
7. Прокопчук В. С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: роки становлення і розквіту: істор. нарис / В. С. Прокопчук, Л. Ф. Філінюк; Кам'янець-Подільський національний університет, наукова бібліотека. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – 284 с.
8. Прокопчук В. С. З надією на краще / В. С. Прокопчук // Студентський меридіан. – 2009. – 30 груд.
9. Резнічук Л. В. Обслуговування користувачів у центральному абонементі наукової бібліотеки університету / Л. В. Резнічук // Бібліотека в освітньому просторі: інформ. бюлетень. – Хмельницький, 2008. – № 8. – С. 50-58.
10. Ткаченко Т. Інновації і менеджмент якості в діяльності бібліотек ВНЗ: IV науково-практична конференція / Т. Ткаченко, Н. Скрипай // Бібліотечний форум України. – 2009. – № 2. – С. 42-46
11. Туровська Л. Інформаційні технології в наукових бібліотеках / Леся Туровська // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 2. – С. 8-11.
12. Філінюк Л. Ф. Наукова бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: пріоритетні напрями та перспективи діяльності в сучасних умовах / Л. Ф. Філінюк // Бібліотека в освітньому просторі: інформ. бюлетень. – Хмельницький, 2008. – № 8. – С. 6-17.

Стаття раскрывает опыт инновационной деятельности научной библиотеки Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко в условиях модернизации высшего образования Украины

Ключевые слова: библиотека вуза, инновационная деятельность, библиотечное среда, информационное поле.